

Notă informativă la proiectul Ordinului cu privire la aprobarea Nomenclatorului rezultatelor activităților de cercetare-dezvoltare

Se propune spre consultare Ordinul cu privire la aprobarea Nomenclatorului rezultatelor activităților de cercetare-dezvoltare. Tipurile de rezultate pe care acesta îl conține vor fi puse ulterior la baza evidenței rezultatelor științifice obținute din fonduri publice.

Definirea / precizarea tipurilor de rezultate ale activității de cercetare-dezvoltare și, respectiv, de evidență a acestora, este determinată de câteva necesități specifice:

- 1) de continuare a procesului de evidență a rezultatelor științifice în Republica Moldova;
- 2) de prezentare și valorificare a rezultatelor științifice într-un sistem informatic;
- 3) de modificare a modului de definire și raportare a rezultatelor științifice.

Necesitatea evidenței rezultatelor științifice în cadrul unui sistem informatic constă și în faptul, că actualmente în Republica Moldova nu se face o clasificare a rezultatelor științifice propriu-zise și o delimitare distinctă de modul de protejare sau publicare a acestora. Noutatea științifică este prezentată în funcție de înțelegerea celor care completează documentele, sub formă de publicații, invenții, produse noi sau îmbunătățite, tehnologii, procese administrative sau de producție, structuri organizaționale, de producție, know-how, concepte, noțiuni, abordări științifice, documente (standarde, recomandări, ghiduri, metode, instrucțiuni) etc. De aceea există situații când unul și același rezultat este prezentat în mai multe moduri (sau de mai multe ori sub diferite denumiri) ori rezultate diferite sunt atribuite la același tip.

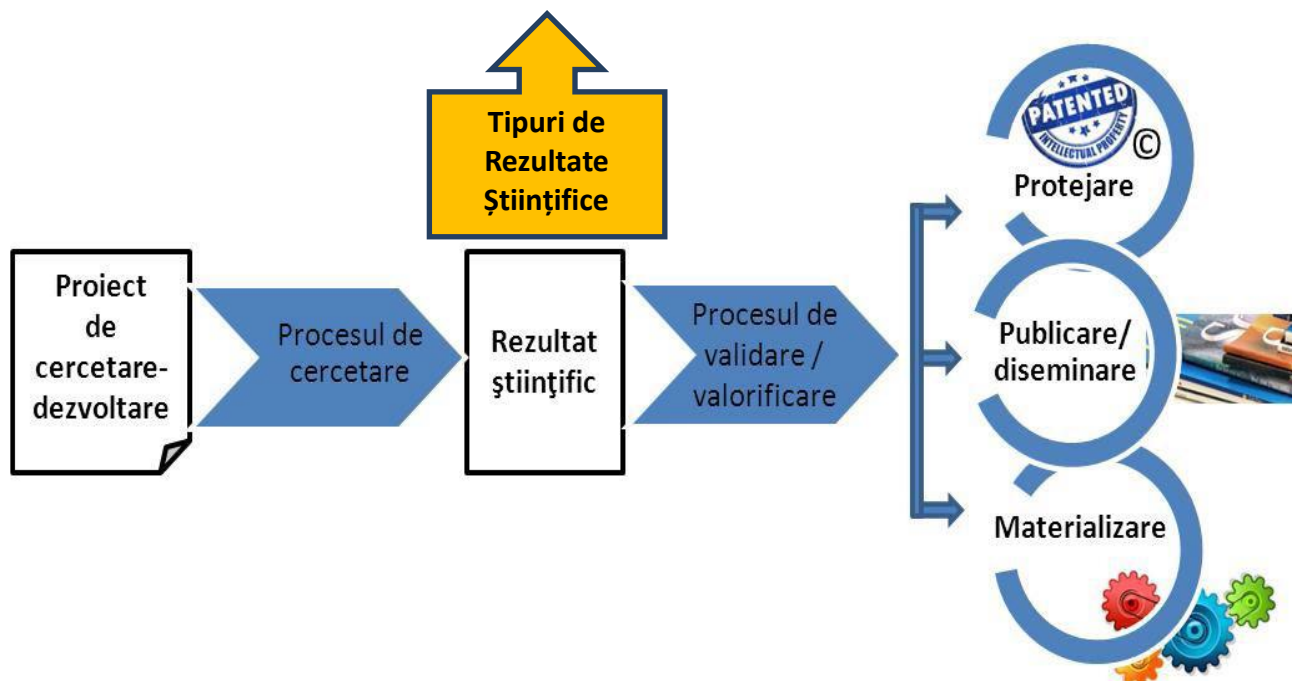
Principala cerință pentru definirea unui rezultat științific este *noutatea științifică*, care reprezintă cunoștințe noi, dobândite în procesul cercetărilor fundamentale, aplicative, sau a elaborărilor/lucrărilor experimentale într-un anumit domeniu de activitate. Cercetarea-dezvoltarea se deosebește de alte domenii înrudite prin existența unui element semnificativ de noutate și eliminarea unei incertitudini științifice sau tehnice (Manualul Frascati, 2002).

Astfel, noi considerăm că rezultatul științific este noutatea științifică stabilită în urma procesului de cercetare-dezvoltare, indiferent de evoluția și materializarea ulterioară a acestuia. Din aceste considerente, noi propunem să delimităm rezultatul științific care se obține în urma investigațiilor științifice de alte rezultate ale activității de cercetare-dezvoltare, care reprezintă:

- 1) modalități (tipuri) de diseminare/publicare a rezultatelor științifice (articole, monografii, comunicări la conferințe etc.);
- 2) modalități (tipuri) de protejare a rezultatelor științifice (brevete și alte obiecte de proprietate intelectuală);
- 3) modalități (tipuri) de materializare a rezultatelor științifice (prototipuri, baze de date, instrumente ș.a.).

Această delimitare este uneori dificil de făcut, însă este esențială pentru a caracteriza în timp real procesul de cercetare-dezvoltare, de a cuantifica rezultatele. Din aceste considerente, propunem crearea unui sistem de evidență a rezultatelor obținute de către organizațiile din domeniile cercetării și inovării, cu delimitarea clară a rezultatelor științifice de rezultatele diseminării/publicării rezultatelor științifice, de rezultatele protejării rezultatelor științifice și de rezultatele materializării rezultatelor științifice (vezi reprezentarea schematică de mai jos).

Pentru o aplicabilitate mai mare a tipurilor de rezultate științifice este necesar ca acestea, pe de o parte, să fie suficient de generalizate, ca să includă toată varietatea de rezultate științifice concrete ce reies din activitatea de cercetare-dezvoltare, iar pe de altă parte – să țină seama de specificul diferitor domenii ale științei, care se reflectă și în rezultatele obținute.

Reprezentarea schematică a delimitării rezultatului științific de alte rezultate CDI

Nomenclatorul rezultatelor științifice vine și în întâmpinarea:

- Cerinței ca rezultatele cercetărilor finanțate din bugetul de stat să fie publice și să fie cunoscute de către societate (care sunt atribuții ale Agenției Naționale pentru Cercetare și Inovare și fondatorilor organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării). Acest lucru este cu atât mai important, cu cât în anul 2023 se termină proiectele de cercetare și este necesar ca rezultatele obținute să fie publice. Crearea unui sistem informatic cu rezultate obținute (după tipuri) ar fi utilă și pentru o mai bună conexiune între beneficiari (mediul de afaceri) și cercetători, primii având posibilitatea să caute rezultate utile pentru ei;
- Persoanelor care completează documente, raportează, evaluează și analizează rezultatele științifice ale proiectelor, precum și celor care iau decizii în domeniul cercetării (în primul rând, Ministerul Educației și Cercetării);
- Recomandărilor Curții de conturi, adresate organizațiilor de cercetare și Ministerului Educației și Cercetării, de a contabiliza/ capitaliza cheltuielile pentru cercetările științifice și de a elabora și implementa un sistem de monitorizare a utilizării rezultatelor cercetărilor științifice și evaluării impactului acestora. Aprobarea unor tipuri prestabilite de rezultate ar fi un pas important în această direcție, atât pentru a ușura munca contabilităților, cât și pentru crearea unui sistem informatic.

În anul 2021, Ministerul Educației și Cercetării, împreună cu Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, a consultat clasificările tipurilor de rezultate, transmițându-le tuturor institutelor de cercetare, universităților, autorităților cu atribuții în managementul și evaluarea cercetării, ministerelor și altor autorități cu atribuții în finanțarea, controlul și evidența activităților științifice. Au fost primite avize și opinii de la 58 de organizații. Opiniile primite au fost luate în considerare la definitivarea Nomenclatorului prezentat (vezi tabelul de divergențe).